

УДК 37.091.12:7.012(477)

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ МИСТЕЦТВА В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ

Юлія Чучаліна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

ORCID: 0000-0001-5350-8236

E-mail: julia.chuchalina@gmail.com

Статтю присвячено дослідженню інноваційних методів викладання мистецтва в початковій освіті України, що є актуальним в умовах сучасних освітніх трансформацій. Метою дослідження є аналіз ефективності застосування цифрових технологій, інтерактивних підходів та міждисциплінарних проєктів в освітньому процесі. Методологія базується на аналізі наукових джерел та опитуванні педагогів. Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні механізмів підвищення якості оцінювання творчих результатів здобувачів освіти і вдосконалення професійної підготовки педагогів для ефективної роботи з інноваційними технологіями.

Ключові слова: інноваційні методи освіти; початкова освіта; мистецтво; цифрові технології; інтерактивні методи; міждисциплінарні проєкти.

INNOVATIVE METHODS OF ART TEACHING IN PRIMARY EDUCATION OF UKRAINE

Yulia Chuchalina, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate professor Primary Education Faculty, Professional Methodologies and Innovative Technologies in Primary School Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

ORCID: 0000-0001-5350-8236

E-mail: julia.chuchalina@gmail.com

The article explores innovative methods of art teaching in primary education in Ukraine, which is highly relevant in the context of global transformations in the educational process. The integration of digital technologies and interactive methods meets modern societal and educational challenges, where the development of students' creative abilities, creativity, and emotional intelligence is crucial. As primary education is a foundational stage in personal development, particular attention is given to individualizing the learning process to cater to each student's unique needs and abilities.

The aim of the research is to determine the effectiveness of innovative art teaching methods and their impact on developing students' creative competencies. The main tasks include analyzing current approaches to the integration of digital technologies, assessing the impact of interactive methods, and evaluating interdisciplinary projects in the educational process.

The results indicate a high level of student engagement when using innovative approaches. The highest ratings were given to interactive methods and digital tools, which enhance students' motivation and improve their creative activities. The main challenges identified were insufficient technical infrastructure and the need for further teacher training in modern technologies.

In conclusion, innovative methods of art teaching are effective for developing students' creative competencies. However, their full implementation requires further investments in schools' technical resources and the professional development of teachers. Future research perspectives include improving the assessment of students' creative achievements and developing interdisciplinary approaches in art education.

Keywords: innovative methods; primary education; art; digital technologies; interactive methods; interdisciplinary projects.

Інноваційні методи викладання мистецтва в початковій освіті України є ключовими для сучасної підготовки учнів. Однак заклади освіти стикаються з технічними та організаційними проблемами, які перешкоджають їх впровадженню.

Серед основних проблем – недостатнє технічне забезпечення шкіл, що обмежує використання цифрових інструментів. У багатьох закладах освіти, особливо в сільській місцевості, відсутні інтерактивні дошки, сучасні комп'ютери та доступ до інтернету, що ускладнює використання таких технологій, як доповнена реальність або 3D-моделювання.

Ще однією серйозною проблемою є недостатня підготовка вчителів до роботи з новітніми технологіями. Навіть у школах із сучасним обладнанням педагоги часто не мають необхідних знань і навичок для інтеграції цифрових технологій в освітній процес, що знижує ефективність викладання.

Організаційні труднощі також суттєво впливають на впровадження інновацій. Відсутність чіткої стратегії щодо інтеграції нових технологій та бюрократичні перепони для їх закупівлі призводять до хаотичного впровадження інновацій без належної підтримки для вчителів.

Крім того, недостатня мотивація учнів, які звикли до традиційних форм навчання, також обмежує використання нових методів. Деякі здобувачі освіти стикаються з труднощами адаптації до самостійної роботи, що знижує їх залученість у процес.

Отже, впровадження інноваційних методів у викладання мистецтва в початковій освіті вимагає не лише технологічних ресурсів, але й стратегічного підходу до організації, підвищення кваліфікації педагогів та адаптації учнів до нових освітніх форматів.

Дослідження інноваційних методів викладання мистецтва в початковій освіті України охоплюють різні підходи, що зосереджені на інтеграції інтерактивних технологій, цифрових засобів навчання та розвитку творчих здібностей здобувачів освіти. Так, Л. Солодовникова [1] наголошує на важливості художньо-педагогічних технологій для розвитку уяви та естетичних компетентностей учнів, звертаючи увагу на необхідність адаптації уроків мистецтва до сучасних освітніх умов. Схожу думку мають А. Буштрук [2] та Л. Варяниця [3], які аналізують ефективність інтерактивних вправ і методів, що сприяють підвищенню активності учнів, особливо в умовах дистанційного навчання, що дозволяє зберігати високий рівень взаємодії між учасниками освітнього процесу.

Л. Гаврилова [4] та Л. Остапенко, Н. Нарожна, В. Сінельнікова [5] акцентують увагу на використанні цифрових технологій, які все більше інтегруються в процес навчання мистецтва в початкових класах, що відповідає загальним тенденціям реформування мистецької освіти. Це узгоджується з дослідженнями М. Мороза та І. Майбороди [6], які вказують на необхідність творчих методів викладання мистецтва для розвитку креативного мислення учнів. М. Шкабаріна [7] своєю чергою підкреслює значення педагогічної творчості через використання інноваційних освітніх технологій, що створюють сприятливе середовище для розвитку творчих здібностей здобувачів освіти.

Дослідження проєктних методів, як проаналізовано О. Юфіменко та ін. [8], показують, що такі підходи сприяють розвитку творчого потенціалу учнів, допомагаючи їм брати активну участь у створенні мистецьких робіт. Водночас І. Демченко та ін. [9] досліджують вплив образотворчого мистецтва на творчий розвиток здобувачів освіти, що підкреслює важливість застосування цих методів у мистецькій освіті.

Дослідження Н. Бакалець [10] зосереджено на впровадженні концепції «Нова українська школа» у викладанні мистецьких дисциплін, що акцентує на необхідності перегляду підходів до організації освітнього процесу. Водночас С. Чугай та О. Хващевська [11] підкреслюють педагогічні умови для розвитку творчих здібностей учнів, роблячи акцент на індивідуалізованому підході до навчання, що має вирішальне значення для досягнення результатів у мистецькій освіті. І. Єфіменко [12] та В. Мартинова [13] вивчають сучасні педагогічні технології, зокрема інтеграцію інноваційних методів викладання, які підвищують ефективність освітнього процесу.

Дослідження інноваційних методів викладання мистецтва в початковій освіті України виявили значний потенціал інтерактивних технологій і цифрових засобів навчання для підвищення ефективності освітнього процесу. Зокрема, результати вказують на позитивний вплив інтерактивних методів на залученість учнів та формування їхніх творчих і естетичних компетентностей. Аналіз практичних підходів до впровадження цих методів продемонстрував, що використання цифрових інструментів, як-от інтерактивні дошки, програми для малювання та віртуальні платформи, сприяє активізації навчальної діяльності учнів, підвищує їх мотивацію та зацікавленість у вивченні мистецтва. Результати досліджень також показали, що інтеграція цифрових технологій у викладання мистецтва дозволяє учням експериментувати з новими художніми формами та техніками. Однак, попри ці позитивні результати, залишаються нерозв'язані питання, які потребують подальшого дослідження.

По-перше, необхідно детальніше вивчити довгостроковий вплив інтерактивних методів на формування естетичних компетентностей учнів. Хоча вже відзначено позитивні зміни в залученості учнів, недостатньо досліджено, як ці методи впливають на розвиток естетичних навичок у довгостроковій перспективі. По-друге, важливо оцінити рівень підготовки вчителів до роботи з цифровими технологіями, адже якщо він низький, це може суттєво знизити ефективність упровадження інноваційних методів. Це питання вимагає уваги, оскільки від якості підготовки викладачів залежить успішність реалізації нових підходів у навчанні. Також слід звернути увагу на адаптацію учнів до нових форм навчання, що вимагають самостійності та відповідальності. Це дозволить не тільки покращити якість мистецької освіти, але й сприяти всебічному розвитку здобувачів освіти, готуючи їх до викликів сучасного світу.

Метою статті є дослідження ефективності інноваційних методів викладання мистецтва в початковій освіті України та визначення їх впливу на розвиток творчих здібностей здобувачів освіти.

Завданнями статті є:

1. Проаналізувати практичні підходи до впровадження інноваційних методів в освітній процес початкової школи;
2. Оцінити роль цифрових технологій у підвищенні ефективності викладання мистецтва;
3. Дослідити вплив інтерактивних методів на формування творчих і естетичних компетентностей здобувачів освіти;
4. Оцінити результативність упровадження інноваційних методів у навчанні мистецьких дисциплін;
5. Запропонувати рекомендації щодо оптимізації інноваційних підходів у початковій мистецькій освіті.

Інноваційні методи викладання мистецтва в початковій освіті України стають усе більш актуальними в умовах сучасних викликів та змін у суспільстві. Впровадження новітніх технологій, інтерактивних методів навчання та

міждисциплінарних підходів має на меті забезпечити високу якість освіти, що відповідає вимогам часу. Ці методи сприяють розвитку творчого мислення, естетичних компетенцій та соціальних навичок у дітей, а також формуванню їх критичного підходу до мистецтва.

Сучасні здобувачі освіти мають доступ до різноманітних цифрових інструментів, які дозволяють їм вивчати мистецтво в інтерактивному середовищі. Використання онлайн-платформ, програм для створення художніх робіт та можливість віртуальної участі в художніх заходах розширюють межі традиційного навчання. Це вимагає від викладачів адаптації освітніх програм і використання нових методів, що дозволяють залучати здобувачів освіти до активного навчання [1].

У таблиці 1 відображено основні практичні підходи до впровадження інноваційних методів в освітній процес початкової школи, їх характеристики та пояснення впливу на навчання загалом та мистецтво зокрема. Дотепер цифрові інструменти, як-от віртуальні майстерні, онлайн-платформи для творчості та доповнена реальність, є невід'ємною частиною мистецької освіти. Використання цих технологій дозволяє здобувачам освіти не лише вивчати традиційні техніки малювання та живопису, але й експериментувати з новими художніми формами, що значно розширює їх розуміння мистецтва.

Таблиця 1

Практичні підходи до впровадження інноваційних методів викладання мистецтва в початковій школі

Підхід	Характеристика	Пояснення
Інтеграція цифрових технологій	Використання програм для малювання, доповненої реальності та інтерактивних платформ	Забезпечує можливість вивчення мистецтва у віртуальному середовищі, що розширює художні можливості здобувачів освіти
Проектний підхід	Залучення здобувачів освіти до створення спільних проєктів на основі різних видів мистецтва	Стимулює розвиток командної роботи та інтеграцію знань із різних дисциплін, що сприяє формуванню комплексних навичок
Комбіноване навчання	Поєднання традиційних методів викладання з новітніми цифровими інструментами	Дозволяє використовувати переваги обох підходів для досягнення високої ефективності освітнього процесу
Інтерактивні методи	Використання інтерактивних занять, рольових ігор та симуляцій для вивчення мистецтва	Підвищує залученість здобувачів освіти та сприяє активному засвоєнню навчального матеріалу через практичну діяльність

Джерело: сформовано автором на підставі [1; 9; 13; 14]

У практичному застосуванні інноваційних методів викладання вчителі використовують програми для створення цифрових малюнків, дозволяючи учням у реальному часі бачити результати своєї роботи на інтерактивних дошках або планшетах. Запроваджуються проєкти, які вимагають від учнів створення спільних художніх робіт, застосовуючи міждисциплінарний підхід, що допомагає інтегрувати знання з різних предметів. Поєднання елементів природничих наук і мистецтва сприяє розвитку творчості та глибшому розумінню інших дисциплін.

Інтерактивні методи також дозволяють здобувачам освіти брати участь у віртуальних художніх виставках, що стимулює міжкультурну комунікацію та розширює їх бачення мистецтва на міжнародному рівні. Практичне застосування цих методів сприяє розвитку самостійності здобувачів освіти, оскільки вони беруть на себе

відповідальність за результати своєї творчої діяльності. Роль учителя змінюється: він стає наставником і координатором освітнього процесу, що дозволяє учням активніше використовувати свої творчі здібності та шукати нові можливості для самовираження. Завдяки інноваційним цифровим інструментам діти можуть легко експериментувати з різними художніми техніками, що полегшує засвоєння складних тем, як-от колір, форма, текстура та композиція [6].

У таблиці 2 проілюстровано ключові цифрові інструменти й методи, які широко застосовуються у викладанні мистецтва в початковій школі, та їх вплив на підвищення ефективності освітнього процесу.

Таблиця 2

Використання цифрових технологій у викладанні мистецтва

Технологія/Інструмент	Характеристика	Вплив на викладання мистецтва
Інтерактивні дошки та екрани	Можливість проектувати освітні матеріали, демонструвати відео та зображення в реальному часі	Підвищення візуальної залученості здобувачів освіти, наочність матеріалу, інтерактивна взаємодія
Програми для малювання	Програми типу Paint або Tux Paint, що дозволяють створювати цифрові малюнки та експериментувати	Розвиток креативного мислення, вивчення кольорової гами, форми, розширення уявлень про різні техніки
Відеоуроки та онлайн-уроки	Платформи для перегляду відеоматеріалів або прямих трансляцій з уроками малювання чи скульптури	Розширення доступу до різних методик і технік, можливість індивідуального темпу навчання
3D-моделювання та анімація	Програми для створення тривимірних моделей та анімаційних сцен	Поглиблене вивчення просторового мислення, нові можливості для вивчення сучасних мистецьких практик
Доповнена реальність (AR)	Інтерактивні додатки, що поєднують віртуальні елементи з реальним світом	Інтерактивні додатки, що поєднують віртуальні елементи з реальним світом
Віртуальні галереї	Онлайн-платформи для перегляду робіт відомих митців та здобувачів освіти	Сприяння розвитку естетичного сприйняття, розширення культурного світогляду

Джерело: сформовано автором на підставі [3; 4]

В Україні роль цифрових технологій у викладанні мистецтва в початковій школі поступово зростає, але їх впровадження наразі нерівномірне. В окремих школах уже активно використовуються інтерактивні дошки та програми для цифрового малювання, що значно підвищує зацікавленість здобувачів освіти і ефективність засвоєння матеріалу. Однак у багатьох закладах освіти ці можливості залишаються обмеженими через недостатнє технічне забезпечення та відсутність підготовки вчителів до використання таких технологій. Використання більш складних цифрових інструментів, таких як доповнена реальність або 3D-моделювання, наразі залишається рідкістю, що свідчить про необхідність подальших інвестицій у технічну базу шкіл і розвиток компетентностей педагогів.

Інтерактивні методи також відкривають простір для творчих експериментів, дозволяючи здобувачам освіти самостійно генерувати ідеї, аналізувати їх доцільність і реалізовувати в різних форматах – від традиційного малюнка до цифрових проєктів і

мультимедійних робіт. Таким чином, інтерактивні форми навчання стимулюють розвиток як творчого мислення, так і естетичної чутливості, що є важливим для виховання всебічно розвиненої особистості.

У таблиці 3 наведено основні інтерактивні методи, що застосовуються для розвитку творчих і естетичних компетентностей здобувачів освіти початкової школи, їх характеристики та вплив на освітній процес.

Таблиця 3

**Інтерактивні методи для розвитку творчих і естетичних компетентностей
здобувачів освіти**

Метод	Характеристика	Вплив на освітній процес
Рольові ігри	Здобувачі освіти втілюють мистецькі ролі, різних персонажів, беруть участь у створенні театральних постановок чи художніх сцен	Стимулює розвиток уяви, емпатії, навичок співпраці та критичного мислення
Симуляції	Віртуальні або реальні моделі мистецьких подій, які дозволяють здобувачам освіти експериментувати з художніми рішеннями	Підвищує розуміння художніх стилів, методів та сприяє розвитку творчих здібностей
Творчі майстерні	Практичні заняття, де здобувачі освіти створюють власні художні проекти за допомогою різних матеріалів і технік	Практичні заняття, де здобувачі освіти створюють власні художні проекти за допомогою різних матеріалів та технік
Віртуальні виставки	Онлайн-платформи, де здобувачі освіти можуть презентувати свої художні роботи та спілкуватися з іншими митцями	Розширює можливості для міжкультурного обміну і критичного оцінювання власної творчості

Джерело: сформовано автором на підставі [2]

Інтерактивні методи вже активно застосовуються в окремих школах України, зокрема в рамках творчих майстерень або участі здобувачів освіти в проєктах театральних постановок. Це дозволяє їм вільніше проявляти свої творчі здібності та розвивати інтерес до мистецтва. Однак можливості для реалізації більш складних інтерактивних методів, як-от симуляції або віртуальні виставки, все ще є обмеженими.

Оцінювання результативності впровадження інноваційних методів у навчанні мистецьких дисциплін передбачає використання низки критеріїв для аналізу їх впливу на освітній процес і розвиток здобувачів освіти. Першим критерієм є рівень зацікавленості учнів, що безпосередньо впливає на їхні досягнення в мистецтві, де важливий емоційний складник [15]. Активна участь у навчанні свідчить про ефективність методів.

Другим критерієм є розвиток творчих компетентностей, що охоплює здатність реалізовувати власні ідеї та критично оцінювати роботи. Інноваційні методи сприяють креативному мисленню та самовираженню. Інтеграція цифрових технологій у процес навчання є ще одним важливим критерієм, адже використання цифрових інструментів відкриває нові можливості для творчості [12].

Також важлива самостійність учнів у виконанні завдань, що свідчить про готовність до професійної діяльності, а рівень співпраці в командних проєктах оцінює їхні комунікаційні навички [11; 15]. Критерії оцінювання дозволяють зрозуміти ефективність нових підходів у навчанні мистецтва в технічному та творчому аспектах.

Для надання оцінки результативності інноваційних методів навчання мистецьких дисциплін було організовано опитування на базі Кафедри фахових методик

та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету. Опитування проводилося за допомогою Google Forms, що забезпечило анонімність та дозволило зібрати достовірну інформацію від 50 педагогів, які працюють у різних закладах освіти та мають досвід упровадження інноваційних методів у викладання мистецьких дисциплін.

Відбір респондентів здійснювався на основі кількох критеріїв. По-перше, учасники повинні були мати досвід викладання мистецьких дисциплін щонайменше три роки. По-друге, вони мали використовувати інноваційні підходи в навчанні, зокрема технології активного навчання, цифрові інструменти та методи інтегрованого навчання. Крім того, враховувалася різноманітність освітніх закладів, де працюють респонденти, щоб забезпечити репрезентативність результатів.

Під час опитування педагоги оцінювали вплив інноваційних методів на освітній процес за кількома критеріями, використовуючи шкалу від 1 до 5, де 1 означало мінімальний рівень ефективності, а 5 – максимальний. Учасникам також було надано можливість відповісти на відкриті питання, які стосувалися специфічних проблем та викликів під час впровадження інноваційних методів.

Для аналізу відповідей на відкриті питання використовувався системний підхід. Спочатку всі відповіді були класифіковані за темами, що дало змогу виокремити основні проблеми й тенденції. Далі відповіді аналізувалися за допомогою методів контент-аналізу, що дало можливість виявити найбільш часті та значущі проблеми, з якими стикалися педагоги. Результати контент-аналізу було використано для формування висновків щодо основних викликів у впровадженні інноваційних підходів.

Таблиця 4

Результати оцінювання ефективності інноваційних методів викладання мистецьких дисциплін (оцінки за шкалою від 1 до 5)

Критерій	Середня оцінка
Зацікавленість здобувачів освіти	4,5
Розвиток творчих компетентностей	4,3
Інтеграція цифрових технологій	4,0
Самостійність у виконанні завдань	3,8
Командна робота та співпраця	4,1
Якість результатів творчої діяльності	4,2

Джерело: сформовано автором

Результати дослідження вказують на те, що середній показник за критерієм «зацікавленість здобувачів освіти в освітньому процесі» становив 4,5, що свідчить про високий рівень активності учнів під час використання інноваційних методів. Більшість педагогів відзначили, що нові підходи, зокрема інтерактивні методи та цифрові інструменти, сприяють підвищенню мотивації здобувачів освіти до вивчення мистецьких дисциплін, активізують їх участь у дискусіях, а також підвищують рівень творчої взаємодії. Проте 15% респондентів звернули увагу на те, що деякі здобувачі освіти залишаються пасивними, особливо коли йдеться про індивідуальні завдання, що вимагають самостійної роботи.

Критерій «рівень розвитку творчих компетентностей» отримав середній бал 4,3, що свідчить про позитивний вплив інноваційних методів на здатність здобувачів освіти реалізовувати свої ідеї та оцінювати роботи інших. Однак педагоги зауважили, що учням усе ще бракує критичного мислення, особливо в групових проєктах, що може свідчити про недостатню підготовку до спільної роботи.

Оцінка критерію «інтеграція цифрових технологій в освітній процес» становила 4,0 бали. Респонденти зазначили, що цифрові інструменти суттєво покращують навчання, але 22% учителів висловили занепокоєння щодо недостатньої технічної бази шкіл, що обмежує впровадження складніших технологій, зокрема таких, як доповнена реальність. Також вказано на необхідність підвищення кваліфікації викладачів у цій галузі.

Критерій «самостійність у виконанні творчих завдань» отримав середній показник 3,8, що є найнижчим. Педагоги відзначили брак самодисципліни учнів, особливо тих, хто звик до традиційних підходів. Проте 35% респондентів зазначили покращення самостійності в проєктній роботі, де здобувачі мають більше свободи у виборі методів.

За критерієм «командна робота та співпраця» середня оцінка становила 4,1. Більшість педагогів відзначили, що інноваційні методи сприяють розвитку командної роботи, але 18% зазначили, що учням важко розподіляти відповідальність у групі.

Критерій «якість результатів творчої діяльності» отримав оцінку 4,2. Більшість педагогів позитивно оцінили результати учнів, але якість робіт варіюється залежно від їх технічної підготовки та вміння використовувати нові інструменти.

Аналіз відкритих питань дозволив виявити низку проблем, з якими зіштовхуються педагоги під час впровадження інноваційних методів. Більшість респондентів вказали на недостатнє технічне забезпечення закладів освіти, що обмежує можливості для використання цифрових технологій. Окрім цього, було зазначено про необхідність подальшого навчання педагогів у галузі інтеграції нових методів в освітній процес. Ще однією проблемою, яку підкреслили респонденти, є недостатня готовність деяких здобувачів освіти до роботи в нових умовах, що вимагають більшої самостійності та відповідальності.

Загалом, результати опитування підтверджують ефективність інноваційних методів у підвищенні зацікавленості здобувачів освіти, розвитку їхніх творчих компетентностей та інтеграції цифрових технологій в освітній процес. Водночас результати також вказують на певні проблеми, які потребують розв'язання для забезпечення більшої ефективності та сталості таких методів у викладанні мистецьких дисциплін.

Оптимізація інноваційних підходів у початковій мистецькій освіті повинна ґрунтуватися на застосуванні науково обґрунтованих методів, які враховують вікові та психологічні особливості дітей, сучасні педагогічні стратегії, а також використання цифрових технологій у навчанні. Для підвищення ефективності процесу викладання мистецьких дисциплін необхідно впроваджувати такі підходи, які стимулюють розвиток не лише творчих здібностей, але й критичного мислення, естетичного сприйняття та комунікативних навичок здобувачів освіти (табл. 5).

Запровадження зазначених підходів має потенціал для значного підвищення якості викладання мистецьких дисциплін у початковій школі.

Поєднання традиційних і цифрових методів в адаптивному освітньому середовищі дозволить не лише розширити можливості для творчих експериментів, але й забезпечить поступову інтеграцію сучасних технологій навіть у тих закладах освіти, де технічне забезпечення поки що є недостатнім.

Таблиця 5

Оптимізація інноваційних підходів у початковій мистецькій освіті

Підхід	Характеристика	Очікувані результати
Адаптивне освітнє середовище	Поєднання традиційних і цифрових методів навчання	Підвищення зацікавленості та розширення можливостей для творчих експериментів
Індивідуалізація навчання	Диференційований підхід до здобувачів освіти з урахуванням їхніх здібностей та інтересів	Підвищення мотивації та створення умов для комфортного розвитку кожного здобувача освіти
Міждисциплінарні підходи	Інтеграція мистецьких дисциплін із науками та гуманітарними предметами	Розвиток системного мислення та здатності застосовувати знання в різних контекстах
Групово творча діяльність	Організація проєктів, що передбачають співпрацю здобувачів освіти	Розвиток комунікативних навичок, відповідальності та здатності працювати в команді
Удосконалення оцінювання творчих робіт	Якісне оцінювання, що базується на обговоренні робіт і зворотному зв'язку	Більш точне оцінювання прогресу, розвиток самокритики та критичного мислення

Джерело: сформовано автором

Індивідуалізація освітнього процесу сприятиме кращій адаптації здобувачів освіти до нових підходів, урахуваючи їхні інтереси та здібності, що позитивно позначиться на мотивації та загальному успіху навчання. Міждисциплінарні підходи забезпечать розвиток системного мислення, допомагаючи здобувачам освіти застосовувати мистецькі знання в ширшому контексті, що покращить інтеграцію мистецтва з іншими дисциплінами. Групово творча діяльність не лише стимулюватиме розвиток комунікативних і соціальних навичок, але й допоможе подолати труднощі в розподілі відповідальності серед учнів. Удосконалення системи оцінювання через обговорення і зворотний зв'язок дасть змогу краще оцінювати прогрес кожного, сприяючи розвитку критичного мислення, самокритики та вміння оцінювати власну роботу. Це дозволить здобувачам освіти більш усвідомлено підходити до процесу творчої діяльності, зосереджуючись не лише на кінцевому результаті, а й на самому процесі його досягнення.

Незважаючи на значущі результати, дослідження має кілька обмежень, які варто враховувати в інтерпретації висновків. По-перше, вибірка педагогів, залучених до опитування, була відносно невеликою, що може не повністю відображати загальну картину застосування інноваційних методів у викладанні мистецтва на національному рівні. Це обмеження підкреслює необхідність розширення вибірки для подальших досліджень, що дозволить отримати більш репрезентативні дані та точніше оцінити ефективність застосування цих методів у різних регіонах і типах освітніх закладів. По-друге, дослідження здебільшого спиралося на суб'єктивні оцінки педагогів, які, хоч і є важливими, не завжди можуть об'єктивно відобразити всі аспекти процесу навчання. Слід також зазначити, що педагоги, які брали участь в опитуванні, могли мати різні рівні підготовки до впровадження інноваційних підходів, а це могло вплинути на їхні відповіді. Третім обмеженням є зосередженість дослідження на початковій освіті, що не дозволяє поширювати результати на старші класи або інші рівні освіти. Тому для подальшого дослідження було б доцільно розглянути застосування інноваційних

методів у ширшому освітньому контексті, включаючи середню і старшу школу, а також позашкільну освіту. Крім того, варто зазначити, що такі виявлені проблеми, як недостатнє технічне забезпечення шкіл та недостатня підготовка педагогів до роботи з цифровими інструментами, є актуальними на загальнонаціональному рівні й потребують подальшого аналізу. Це дозволить розробити конкретні рекомендації щодо покращення технічної бази та підвищення кваліфікації педагогів. З огляду на вищезазначене в подальших дослідженнях необхідно розширити контекст і включити здобувачів освіти як безпосередніх учасників процесу навчання для більш об'єктивної оцінки ефективності інноваційних підходів. Також доцільним буде проведення досліджень, які враховуватимуть різні умови навчання в залежності від технічного забезпечення шкіл та рівня підготовки педагогів.

У дослідженні встановлено, що впровадження інноваційних методів викладання мистецтва в початковій освіті України значно підвищує ефективність освітнього процесу, стимулює розвиток творчих компетентностей здобувачів освіти і заохочує їх до активної участі в навчанні. Зокрема, інтеграція цифрових технологій, як-от інтерактивні платформи та програми для малювання, дозволяє здобувачам освіти експериментувати з новими художніми техніками та формами, сприяючи розвитку критичного мислення та самовираження.

Основними проблемами залишаються нерівномірне технічне забезпечення шкіл та недостатня підготовка вчителів до використання сучасних цифрових інструментів. Також деякі здобувачі освіти демонструють труднощі з адаптацією до методів, що вимагають самостійної роботи і більшої відповідальності.

Пропонується подальша оптимізація освітнього процесу через індивідуалізацію підходів, розвиток міждисциплінарних методик та вдосконалення системи оцінювання творчих досягнень. Перспективи подальших досліджень включають вивчення ефективності впровадження складніших цифрових технологій, як-от доповнена реальність, та розроблення стратегій професійної підготовки педагогів для роботи в умовах цифрової освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Солодовникова Л. Інноваційні художньо-педагогічні технології на уроках мистецтва в початковій школі. *Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм*: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Обласний коледж «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А. С. Макаренка» Полтавської обласної ради). (15.03.2024, Полтава) / [ред. Т. В. Кулікова]. Кременчук: Методичний кабінет, 2024. С. 88–93.
2. Бушtruk А. Інтерактивні методи навчання у початковій школі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 38. С. 153–159.
3. Варяниця Л. Використання інтерактивних вправ на уроках образотворчого мистецтва в початковій школі під час дистанційного навчання. *Multidisciplinary challenges in contemporary science: innovations and collaboration: materials of international scientific conference* (September 15, 2023, Poland). 2023. P. 26–29.
4. Гаврилова Л. Цифрові технології викладання образотворчого мистецтва на сучасному етапі реформування мистецької освіти. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2024. Вип. 21. С. 5–18. URL: <http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/307964> (дата звернення: 12.10.2024).
5. Ostapenko L., Narozhna N., Sinelnikova V. Ways of renewal and modernization of art education in Ukraine. *IMAGE OF THE MODERN PEDAGOGUE*. 2020. Vol. 1, no. 3. P. 60–64. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3\(192\)-60-64](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3(192)-60-64) (date of access: 15.10.2024).
6. Мороз М., Майборода І. Мистецтво як чинник художньо-творчого розвитку молодших школярів. *Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів* : збірник тез доповідей за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції (18-19 травня 2023 р., м. Мукачєво). Мукачєво : Вид-во МДУ. 2023. С. 260-262.
8. Development of Pedagogical Creativity of Future Teachers of Primary School By Means of Innovative Education Technologies / M. Shkabarina et al. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*.

2020. Vol. 12, no. 4. P. 137–155. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.4/338> (date of access: 15.10.2024).
9. Using the project method as a means of developing the creative potential of primary school children in Ukraine / G. Lucenko et al. *Education* 3–13, 2022. P. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.1080/03004279.2022.2053182> (date of access: 15.10.2024).
10. Демченко І., Пічкур М., Близнюк Т. Творчий розвиток учнів початкової школи засобами образотворчого мистецтва: монографія. Київ: Оміда. 2009. 218 с.
11. Бакалець Н. Інноваційні тенденції організації мистецької освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа». *Нові технології навчання*. 2022. Вип. 96. С. 8–13. DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3560.2022.96.01> (дата звернення: 12.10.2024).
12. Чугай С., Хващевська О. Педагогічні умови розвитку творчих здібностей здобувачів початкової освіти на уроках мистецтва. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2024. Вип. 21. С. 147–159. DOI: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.21.2024.307984> (дата звернення: 12.10.2024).
13. Modern Innovative Pedagogical Technologies in Art Education / I. V. Yefimenko et al. *Universal Journal of Educational Research*. 2020. Vol. 8, no. 11D. P. 56–62. URL: <https://doi.org/10.13189/ujer.2020.082407> (date of access: 15.10.2024).
14. Мартинова В. Мистецтво: особливості викладання в початковій школі: навч.-метод. посібник. Харків : Друкарня Мадрид. 2019. 111 с. URL: <http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/handle/123456789/3502> (дата звернення: 12.10.2024).
15. Innovation to optimize the teaching and development of modern education in the field of culture and art: vectors of development / T. Kuzmenko et al. *Eduweb*. 2022. Vol. 16, no. 2. P. 107–118. DOI: <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.02.7> (date of access: 15.10.2024).
16. Art education development in the context of global changes / I. V. Yefimenko et al. *Linguistics and Culture Review*. 2021. Vol. 5, S2. P. 501–513. DOI: <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5ns2.1386> (date of access: 15.10.2024).

REFERENCES:

1. Solodovnykova, L. (2024). Innovatsiini khudozhno-pedahohichni tekhnolohii na urokakh mystetstva v pochatkovii shkoli. *Aktualni pytannia suchasnoi pedahohiky: tvorchist, maisternist, profesiinalizm: proceedings of the V International Scientific and Practical Conference*. Kremenchuk: Metodychnyi kabinet, 88–93 [in Ukrainian].
2. Bushtruk, A. (2021). Interaktyvni metody navchannia u pochatkovii shkoli [Interactive teaching methods in primary school]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Actual Problems of the Humanities*, issue 38, 153–159 [in Ukrainian].
3. Varynytsia, L. (2023). Vykorystannia interaktyvnykh vprav na urokakh obrazotvorchoho mystetstva v pochatkovii shkoli pid chas dystantsiinoho navchannia [Using interactive exercises in art lessons in primary school during distance learning]. *Multidisciplinary challenges in contemporary science: innovations and collaboration: proceedings of the international scientific conference* (September 15, 2023, Poland), 26–29 [in Ukrainian].
4. Havrylova, L. (2024). Tsyfrovi tekhnolohii vykladannia obrazotvorchoho mystetstva na suchasnomu etapi reformuvannia mystetskoi osvity [Digital technologies in teaching fine arts in the current stage of art education reform]. *Profesionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty*, issue 21, 5–18. URL: <http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/307964> (date of access: October 12, 2024) [in Ukrainian].
5. Ostapenko, L., Narozhna, N., & Sinelnikova, V. (2020). Ways of renewal and modernization of art education in Ukraine. *Image of the Modern Pedagogue*, Vol. 1, no. 3, 60–64. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3\(192\)-60-64](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3(192)-60-64) (date of access: October 15, 2024) [in Ukrainian].
6. Moroz, M., & Maiboroda, I. (2023). Mystetstvo yak chynnyk khudozhno-tvorchoho rozvytku molodshykh shkoliariv [Art as a factor in the artistic and creative development of younger schoolchildren]. *Suchasni tendentsii rozvytku nauky y osvity v umovakh pohlyblennia yevrointehratsiinykh protsesiv: proceedings of the III International Scientific and Practical Conference* (May 18–19, 2023, Mukachevo). Mukachevo: Vydavnytstvo MDU, 260–262 [in Ukrainian].
7. Shkabarina, M. A., Verbytska, K., Vitiuk, V., Shemchuk, V., & Saleychuk, E. (2020). Development of pedagogical creativity of future teachers of primary school by means of innovative education technologies. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, Vol. 12, no. 4, 137–155. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.4/338>
8. Lucenko, G., Hrechanyk, N., Gavrilenko, T., & Lutsenko, O. (2022). Using the project method as a means of developing the creative potential of primary school children in Ukraine. *Education 3-13*, P. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.1080/03004279.2022.2053182> (date of access: October 15, 2024).
9. Demchenko, I., Pichkur, M., & Blyzniuk, T. (2009). Tvorchyi rozvytok uchniv pochatkovoii shkoly zasobamy obrazotvorchoho mystetstva: monohrafiia. Kyiv: Omida [in Ukrainian].

10. Bakalets, N. (2022). Innovatsiini tendentsii orhanizatsii mystetskoi osvity v umovakh realizatsii kontseptsii "Nova ukrainska shkola" [Innovative trends in the organization of art education under the concept of "New Ukrainian School"]. *Novi tekhnolohii navchannia – New Educational Technologies*, 96, 8–13. DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3560.2022.96.01> (date of access: October 12, 2024) [in Ukrainian].
11. Chuhai, S., & Khvashchevska, O. (2024). Pedahohichni umovy rozvytku tvorchykh zdibnostei zdobuvachiv pochatkovoi osvity na urokakh mystetstva. *Profesionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty*, issue 21, 147–159. DOI: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.21.2024.307984> (date of access: October 12, 2024).
12. Yefimenko, I. V., Yakymchuk, O. M., Kravtsova, N. Y., Sotska, H. I., & Korol, A. M. (2020). Modern innovative pedagogical technologies in art education. *Universal Journal of Educational Research*, issue 8(11D), 56–62. DOI: <https://doi.org/10.13189/ujer.2020.082407>
13. Martynova, V. (2019). *Mystetstvo: osoblyvosti vykladannia v pochatkovii shkoli: navch.-metod. posibnyk* [Art: Features of teaching in primary school: educational-methodical manual]. Kharkiv: Drukarnia Madrid. 111 s. URL: <http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/handle/123456789/3502> (date of access: October 12, 2024) [in Ukrainian].
14. Kuzmenko, T., Panarin, O., Parkhomenko, I., Soroka, I., & Salata, H. (2022). Innovation to optimize the teaching and development of modern education in the field of culture and art: vectors of development. *Eduweb*, issue 16(2), 107–118. DOI: <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2022.16.02.7>
15. Yefimenko, I. V., Yakymchuk, O. M., Kravtsova, N. Y., Sotska, H. I., & Korol, A. M. (2021). Art education development in the context of global changes. *Linguistics and Culture Review*, issue 5(S2), 501–513. DOI: <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5ns2.1386>